

DECIZIE

27 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Maria Ghervas, Ion Druță

Dumitru Mardari, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Ion Ciobanu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Ciobanu împotriva
Tatiane Lipco cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de
întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, prin care a fost
admis apelul declarat de către Tatiana Lipco, casată hotărârea Judecătoriei Cimișlia
din 09 septembrie 2016 în partea admiterii pretenției cu privire la încasarea
dobânzii de întârziere și emisă în această parte o nouă hotărâre de respingere a
acestei pretenții, iar în rest hotărârea a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La data de 29 ianuarie 2015, Ion Ciobanu a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Tatiane Lipco cu privire la restituirea împrumutului și
încasarea dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 29 noiembrie 2012,
a împrumutat pârâtei suma de 18000 Euro până la data de 01 februarie 2013, fiind
întocmită în acest sens o recipisă, care a fost semnată de către ultima.

Menționează că, până la data de 01 februarie 2013, pârâta nu i-a restituit nici
o parte din suma împrumutată.

Solicită încasarea de la pârâtă a sumei împrumutate în mărime de 18 000
Euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 7 850 Euro, a cheltuielilor de asistență
juridică în sumă de 3000 lei și a taxei de stat în sumă de 17 151,73 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia din 09 septembrie 2016 a fost admisă
acțiunea și au fost încasate de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu suma
de 18 000 Euro, cu titlu de împrumut, suma de 7 850 Euro, cu titlu de dobândă de
întârziere și cheltuieli de judecată, compuse din 17 151,73 lei - taxa de stat, 3 000
lei – cheltuieli de asistență juridică și 2000 lei – cheltuielile pentru acțiunile
executorului judecătoresc.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017 a fost admis apelul
declarat de către Tatiana Lipco, casată hotărârea primei instanțe în partea încasării

dobânzii de întârziere și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă această cerință ca nefondată. Au fost micșorate suma taxei de stat de la 17151,73 lei până la 11939 lei, suma cheltuielilor de asistență juridică de la 3000 lei până la 2100 lei și suma cheltuielilor pentru acțiunile executorului judecătoresc de la 2000 lei până la 1390 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 18 august 2017, Ion Ciobanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și micșorării cuantumului cheltuielilor de judecată și menținerea hotărârii primei instanțe, cu încasarea de la intimată a taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 2458 lei.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost aplicată o lege care nu trebuia să fie aplicată și a fost interpretată în mod eronat legea

Menționează că, instanța de apel eronat a aplicat în speță prevederile art. 867 alin. (2) din Codul civil și eronat a concluzionat că, în cazul în care părțile omit să stabilească în contractul de împrumut clauze referitoare la dobândă, creditorul nu poate pretinde plata unei dobânzi, nici chiar a unei dobânzi egale cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, prevăzute de art. 585 din Codul civil, întrucât contractul de împrumut se prezumă a fi gratuit.

Susține că, dobânda de întârziere în mărime de 7 850 Euro, pe care o pretinde de la intimată, este calculată conform prevederilor art. 619 alin. (2) din Codul civil pentru 1001 zile și nu constituie dobândă pe contractul de împrumut cu titlu oneros conform art. 867 din Codul civil.

În acest sens, relevă că, conform pct. 13 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 24 decembrie 2010 privind aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut, instanțele urmează să facă distincție între dobânda prevăzută la art. 585 din Codul civil și cea prevăzută la art. 619 din Cod.

Afirmă că, prima (art. 585 Codul civil) are un caracter compensator și reprezintă o remunerație pentru folosirea capitalului acordat de către creditor debitorului. Aceasta se aplică în cazurile în care, conform legii sau contractului, obligația e purtătoare de dobândă, la aplicarea acesteia neexistând încălcare sau tardivitate în executarea obligației. Obligația poate fi purtătoare de dobândă și în cazurile prevăzute de contract, cum ar fi, de exemplu, în cazul contractului de împrumut (art. 869 alin. (1) din Codul civil), a contractului de credit bancar (art.1236 din Codul civil), etc. Dacă legea sau contractul nu prevede altfel, mărimea dobânzii prevăzute la art. 585 din Codul civil este egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei. Prin rata de refinanțare urmează să se înțeleagă rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, adică acea rată, care este aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt.

Relevă că, conform pct. 14 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție enunțată, dobânda de întârziere prevăzută de art. 619 din Codul civil reprezintă o

modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine, iar conform pct.15 din Hotărârea enunțată, instanțele vor reține că dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contract scris între părți. Pentru curgerea de drept a dobânzilor de întârziere se cer a fi îndeplinite următoarele condiții: obligația debitorului să constea în plata unei sume de bani - numai dacă obligația are ca obiect plata unei sume de bani, debitorul datorează dobânzi pentru întârzierea executării obligației, obligația să fie lichidă - dobânzile curg de drept numai în cazul în care cuantumul sumei datorate este precis determinat și obligația să fie exigibilă - numai dacă datoria debitorului a ajuns la scadență și nu a fost executată, creditorul este îndreptat la plata sumei de bani și a dobânzilor de întârziere.

Invocă că, dobânda de întârziere urmează a fi încasată de la data punerii debitorului în întârziere, iar conform prevederilor art. 617 alin. (2) lit. a) din Codul civil nu este necesară somația debitorului în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației.

Consideră că, decizia instanței de apel este în contradicție cu circumstanțele cauzei, nu este clară și nu este motivată în sensul art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, fiindu-i astfel, încălcat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 13 decembrie 2017 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și micșorării cuantumului cheltuielilor de judecată și menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 8 alin. (1) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau nașterea la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 867 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Conform art. 871 alin. (1) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Conform art. 572 alin. (2) din Codul civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform recipisei, întocmită și semnată de către Tatiana Lipco la 29 noiembrie 2012, aceasta a împrumutat de la Ion Ciobanu suma de 18000 Euro, pe care s-a obligat să o restituie până la data de 01 februarie 2013 (f. d. 4).

Actele pricinii, însă, denotă faptul că până în prezent, Tatiana Lipco nu a restituit lui Ion Ciobanu suma împrumutată.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Ion Ciobanu a solicitat încasarea de la Tatiana Lipco a sumei împrumutate în mărime de 18 000 Euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 7 850 Euro, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 lei, a cheltuielilor pentru acțiunile executorului judecătoresc în sumă de 2000 lei și a taxei de stat în sumă de 17 151,73 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasând de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu suma de 18 000 Euro, cu titlu de împrumut, suma de 7 850 Euro, cu titlu de dobândă de întârziere și cheltuieli de judecată, compuse din 17 151,73 lei - taxa de stat, 3 000 lei – cheltuieli de asistență juridică și 2000 lei – cheltuielile pentru acțiunile executorului judecătoresc.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Tatiana Lipco, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe în partea încasării dobânzii de întârziere și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a respins această cerință ca nefondată și a micșorat suma taxei de stat de la 17151,73 lei până la 11939 lei, suma cheltuielilor de asistență juridică de la 3000 lei până la 2100 lei și suma cheltuielilor pentru acțiunile executorului judecătoresc de la 2000 lei până la 1390 lei, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 872 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă de întârziere în mărimea prevăzută la art.619 Cod civil dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

La caz, se reține că, această dobândă poate fi solicitată de împrumutător în cazul neexecutării de către împrumutat a obligației de restituire a împrumutului, indiferent de faptul dacă dobânda a fost sau nu stipulată în contract, legiuitorul pornind de la ideea că, prin lipsa de folosință a unei sume de bani, i se provoacă creditorului un prejudiciu, în cazul nerambursării împrumutului în termen.

Conform art. 619 alin. (2) din Codul civil, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 Cod civil dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, în perioada 01 februarie 2013 (termenul limită de rambursare a împrumutului) – 29 octombrie 2015 (data pînă la care Ion Ciobanu solicită încasarea dobânzii de întârziere), Tatiana Lipco nu a restituit lui Ion Ciobanu suma împrumutată.

Conform calculului prezentat de către Ion Ciobanu, dobânda de întârziere pentru perioada enunțată constituie 7850 Euro (f. d. 7-22).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță temeinic și legal a încasat de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu dobânda de întârziere în sumă de 7850 Euro.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, iar dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

Dat fiind faptul că, acțiunea recurentului-reclamant a fost admisă integral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a încasat de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei, cheltuielile pentru acțiunile executorului judecătorească în sumă de 2000 lei și taxa de stat în sumă de 17 151,73 lei.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu taxa de stat achitată de către ultimul la depunerea cererii de recurs în sumă de 2458 lei (f. d. 150).

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și micșorării cuantumului cheltuielilor de judecată și de a menține în această parte hotărârea primei instanțe, în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu încasarea de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu a taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 2458 lei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ion Ciobanu.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017 în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și micșorării cuantumului cheltuielilor de judecată și se menține în această parte hotărârea Judecătoriei Cimișlia din 09 septembrie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Ciobanu împotriva Tatiane Lipco cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017 și hotărârea Judecătorei Cimișlia din 09 septembrie 2016 se mențin.

Se încasează de la Tatiana Lipco în beneficiul lui Ion Ciobanu taxa de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 2458 (două mii patru sute cincizeci și opt) lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorei

Iulia Sîrcu

Maria Ghervas

Ion Druță

Dumitru Mardari

Mariana Pitic